

FUNDACJA
IM. STEFANA BATOREGO

Pracownia Samorządowa

Webinarium: fundusz sołecki w prawie i praktyce

Prowadzenie: Grażyna Jałgos-Dębska, Paula Kłucińska

Paula Kłucińska, ekspertka prawna, autorka publikacji na temat funduszu sołeckiego, prawa do informacji i prawa samorządowego, na co dzień pracuje w stowarzyszeniu Sieć Obywatelska Watchdog Polska

Grażyna Jąłgos-Dębska, publicystka, trenerka i animatorka społeczna związana z obszarem aktywizacji liderów wiejskich. Specjalizuje się w afirmacji dobrych praktyk dotyczących wykorzystania funduszu sołeckiego, komunikacji i facylitacji społecznej

Wyodrębnienie funduszu sołectkiego

PYTANIA:

1. Czym różni się niewyrażenie zgody na wyodrębnienie funduszu sołectkiego od „zawieszenia” funduszu sołectkiego?
2. Czy fundusz sołectki został „zamrożony lub zawieszony” na czas pandemii?
3. Czy można uchwałą rady gminy uchylić uchwałę o wyodrębnieniu funduszu sołectkiego w trakcie roku budżetowego?
4. Czy sołtysi mogą decydować o wyodrębnieniu funduszu sołectkiego?
5. Czy można wyodrębnić fundusz tylko dla kilku sołectw, które tego chcą?
6. Co zrobić jeśli fundusz sołectki teoretycznie powinien być wyodrębniony, bo obowiązuje uchwała z lat ubiegłych, ale wójt nie przesłał stosownych informacji do wojewody i sołtysów o wysokości kwot dedykowanych sołectwom i nie planuje w projekcie budżetu wyodrębnić funduszu sołectkiego?

Wyodrębnienie funduszu sołectkiego

Wyrok NSA z 6.05.2021 r. o sygn. akt I GSK 219/21:

„(...) Rada gminy musi więc wypowiedzieć się co do istnienia albo nieistnienia funduszu sołectkiego, przy czym może to uczynić tylko w jednej z dwóch prawnie dopuszczalnych postaci uchwały (o wyrażeniu albo o niewyrażeniu zgody na wyodrębnienie funduszu sołectkiego)”.

Wniosek sołectwa o przyznanie środków z funduszu

PYTANIA:

1. Jak zwołać prawomocne zebranie wiejskie?
2. Kto ma inicjatywę wnioskodawczą na zebraniu wiejskim?
3. Co to jest wniosek i co powinien zawierać w rozumieniu u.f.s.?
4. Co to jest przedsięwzięcie w rozumieniu ustawy o funduszu sołeckim?
5. Czy sołtys na zebraniu może odrzucić wniosek niespełniający wymogów formalnych?
6. Komu zebranie wiejskie powierza wykonanie uchwały dotyczącej funduszu sołeckiego?
7. Co dzieje się z wnioskiem, który nie spełnia wymogów ustawy zawartych w art. 5. ust. 11. u.f.s. (przedsięwzięcie nie jest zadaniem własnym gminy, nie służy poprawie warunków życia mieszkańców lub jest niezgodne ze strategią rozwoju gminy)?
8. Czy wójt może narzucić w drodze zarządzenia na co powinien być przeznaczony fundusz sołecki oraz czy może wyznaczyć procentowe wartości dedykowane poszczególnym rodzajom przedsięwzięć?

Wniosek sołectwa o przyznanie środków z funduszu

O przedsięwzięciach decyduje zebranie wiejskie:

„Dlatego też Izba stoi na stanowisku, że wydane przez Wójta Gminy (...) zarządzenie (...) nie znajduje oparcia w obowiązujących przepisach prawa. Żaden z przepisów powołanej ustawy nie przyznaje wójtowi gminy prawa do wydawania zebraniu wiejskiemu dyspozycji (wytycznych) w zakresie dysponowania przypadającymi mu środkami. Możliwości takich nie dają wójtowi również przepisy zawarte w strategii rozwoju gminy (...). Nawiasem mówiąc przepisów takich, jako sprzecznych z przepisami ustawy o funduszu sołectkim, strategia rozwoju gminy nie mogłaby zawierać”.

*Fragment pisma Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie z 18.11.2020 r. (RIO-I-430/48/2020), www.fedrowanie.siecobywatelska.pl

Wniosek sołectwa o przyznanie środków z funduszu

**Ocena formalna a ocena merytoryczna wniosku - wyrok WSA w Gorzowie Wlkp. z 31.03.2021 r.
o sygn. akt II SA/Go 63/21:**

„To bowiem, czy dane wskazane we wniosku są poprawne i znajdują rzeczywiste odzwierciedlenie, a tym bardziej czy uzasadniają merytorycznie wniosek (...) nie może podlegać w ogóle ocenie. Wystarczy bowiem tylko, że te elementy są we wniosku lub stanowią jego załączniki. Ocena treściowa tych elementów może nastąpić wyłącznie już na innym etapie (...)”.

Zwrot części wydatków wykonanych w ramach funduszu sołectkiego

W jakich sytuacjach gmina straci prawo do ubiegania się o zwrot części wydatków wykonanych w ramach funduszu sołectkiego?

Art. 5 ust. 5 ustawy o funduszu sołectkim:

„Nieprzekazanie przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) informacji, o której mowa w ust. 3, w terminie do 31 lipca roku poprzedzającego rok budżetowy, skutkuje utratą przez gminę prawa do zwrotu części wydatków wykonanych w ramach funduszu w danym roku budżetowym”.

Wydatki wykonane w ramach funduszu sołectkiego

„RIO w Białymstoku przyjmuje, że wydatkami wykonanymi w ramach funduszu sołectkiego na potrzeby ustalenia kwoty od której gminie przysługuje dotacja z budżetu państwa tytułem częściowego zwrotu poniesionych wydatków są **wydatki wykonane zgodnie z prawidłowo uchwalonym, sporządzonym i złożonym wnioskiem sołectwa, z uwzględnieniem zmian prawidłowo wprowadzonych w jego treści.** Taką interpretację (...) przyjęła Krajowa Rada RIO zatwierdzając program koordynowanej kontroli funduszu sołectkiego przeprowadzonej przez r.i.o. w 2012 r.”

*Fragment pisma Regionalnej Izby Obrachunkowej w Białymstoku z 4.03.2019 r. (RIO.I.6201-4/19) skierowanego do Przewodniczącego Zarządu Związku Gmin Wiejskich Województwa Podlaskiego (www.fedrowanie.siecobywatelska.pl)

Przedsięwzięcia wspólne

PYTANIA:

1. Co to są przedsięwzięcia wspólne i jak je procedować?
2. Co zrobić, gdy zebranie wiejskie sołectwa, które wcześniej obradowało nie uchwaliło wniosku zawierającego planowane wcześniej przedsięwzięcie wspólne?
3. Czy każde z sołectw powinno wydatkować taką samą kwotę w ramach przedsięwzięcia wspólnego?

Przedsięwzięcia wspólne

Art. 5 ust. 3 ustawy o funduszu sołeckim:

„Wniosek powinien zawierać wskazanie przedsięwzięć przewidzianych do realizacji na obszarze sołectwa (...)”.

Art. 6 ustawy o funduszu sołeckim:

„1. Sołectwa mogą realizować wspólne przedsięwzięcia.

2. Każde z sołectw zamierzających wspólnie realizować przedsięwzięcie odrębnie uchwała wniosek”.

Zmiana przedsięwzięć

Czy można dokonywać zmian wniosku o przyznanie funduszu sołectkiego w ciągu roku budżetowego?

Art. 7 ust. 1 ustawy o funduszu sołectkim:

„W trakcie roku budżetowego, jednakże nie wcześniej niż po uchwaleniu budżetu gminy na dany rok i nie później niż do dnia 31 października danego roku budżetowego, sołectwo może złożyć do wójta (burmistrza, prezydenta miasta) wniosek o zmianę przedsięwzięć lub ich zakresu przewidzianych do realizacji w ramach funduszu”.

Rada sołecka a fundusz sołecki

Czy i kiedy rada sołecka może uchwalić i zmieniać wniosek dotyczący funduszu sołeckiego?

Ustawa z dnia 7 października 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w celu przeciwdziałania społeczno-gospodarczym skutkom COVID-19

Art. 27. 1.

W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ogłoszonego z powodu COVID-19, oraz w okresie 3 miesięcy po ich odwołaniu, kompetencje zebrania wiejskiego dotyczące uchwalania wniosku w sprawie przyznania środków z funduszu sołeckiego, o którym mowa w art. 5 ust. 2 i 7 ustawy z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim (Dz. U. poz. 301), lub wniosku o zmianę przedsięwzięć lub ich zakresu przewidzianych do realizacji w ramach funduszu, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim, może wykonywać rada sołecka na wniosek sołtysa.

Zdalne zebranie wiejskie

PYTANIA:

1. Czy sołtys może zwoływać zdalne zebrania wiejskie w celu uchwalenia wniosku o przyznanie funduszu sołectkiego?
2. Czy można w statutach sołectkich uwzględnić przepis o możliwości zwoływania zdalnych zebrań wiejskich?

Zdalne zebranie wiejskie

Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

Art. 15zzx.

1. W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego oraz działające kolegialnie organy: wykonawcze w jednostkach samorządu terytorialnego, w związkach jednostek samorządu terytorialnego, w związku metropolitalnym, w regionalnych izbach obrachunkowych, samorządowych kolegiach odwoławczych oraz w **organach pomocniczych jednostek samorządu terytorialnego** mogą zwoływać i odbywać obrady, sesje, posiedzenia, zgromadzenia lub inne formy działania właściwe dla tych organów, a także podejmować rozstrzygnięcia, w tym uchwały, z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość lub korespondencyjnie (zdalny tryb obradowania).
2. Obradowanie w zdalnym trybie zarządza osoba uprawniona do przewodniczenia danemu organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego oraz innemu organowi działającemu kolegialnie.
3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do kolegialnych organów wewnętrznych, takich jak komisje oraz zespoły, działających w organach stanowiących jednostek samorządu terytorialnego oraz organach działających kolegialnie.

Realizacja przedsięwzięć

Kto wykonuje przedsięwzięcia z funduszu sołectkiego?

Do kogo zgłaszać nieprawidłowości w razie niewykonywania przedsięwzięć, które nie zostały odrzucone?

Postanowienie WSA we Wrocławiu z 21.04.2021 r. o sygn. akt III SAB/Wr 41/21:

„W ocenie Sądu, sołtysowi przysługuje uprawnienie do zaskarżenia uchwały rady gminy w przedmiocie rozpoznania wniosku dotyczącego utworzenia funduszu sołectwa”.

Pytania końcowe

1. Czy ze względu na limit wydatków określony tylko do roku 2023 ustawa przestanie obowiązywać?
2. Co to jest mechanizm korygujący?
3. Ile wynoszą teraz realne wydatki zwrotu z budżetu państwa w ramach dotacji celowej?

Zwrot części wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego w roku 2021 (zwrot w 2022 r.)

- z 40% do 24,288% - dla gmin, w których K_b jest mniejsze od średniego K_{bk} w skali kraju,
- z 30% do 18,216% - dla gmin, w których K_b wynosi od 100% do 120% średniego K_{bk} w skali kraju,
- z 20% do 12,144% - dla gmin, w których K_b jest większe od 120% i nie większe niż 200% średniego K_{bk} w skali kraju.

ZADANIA WŁASNE GMINY WYNIKAJĄCE Z USTAWY O SAMORZĄDZIE GMINNYM

USTAWA z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym

Art. 7. 1. Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy:

- 1) ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, **ochrony środowiska i przyrody** oraz gospodarki wodnej;
- 2) **gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego;**
- 3) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, **utrzymania czystości i porządku** oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz;
- 3a) działalności w zakresie telekomunikacji;
- 4) lokalnego transportu zbiorowego;

- 5) ochrony zdrowia;
- 6) pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych;
- 6a) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 7) gminnego budownictwa mieszkaniowego;
- 8) edukacji publicznej;
- 9) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- 10) kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych;
- 11) targowisk i hal targowych;
- 12) zieleni gminnej i zadrzewień;
- 13) cmentarzy gminnych;
- 14) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego;
- 15) utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych;
- 16) polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej;
- 17) wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej;

18) promocji gminy;

19) współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 239);

20) współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Dziękujemy za uwagę!

<https://www.facebook.com/FundacjaBatorego>

<https://www.facebook.com/groups/samorzadowaspolecznosc>